

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА СЛУХ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НЕМОВНОГО ВНЗ

Ірина Кривонос

Таврійський державний агротехнологічний університет

Анотація:

У статті розглянуто найбільші труднощі процесу аудіювання англійською мовою. Узагальнено етапи роботи над текстом для аудіювання й наведено зразки завдань перед прослуховуванням, під час прослуховування й після прослуховування матеріалу, завдань для набуття лексичних і граматичних навичок. Наведено приклади використання інтернет-ресурсів на практичних заняттях зі студентами спеціальності «Харчові технології». Визначено мету використання електронних ресурсів на практичному занятті з англійської мови, зокрема для розвитку аудіювання, що пов'язане з іншими видами мовленнєвої діяльності.

Ключові слова:

фахівець-випускник; самостійна робота; практичне заняття; аудіювання; труднощі процесу аудіювання; інтернет-ресурси.

Аннотация:

Кривонос Ирина. Использование интернет-ресурсов в процессе обучения английской речи на слух студентов технических специальностей неязыковых вузов.

В статье рассмотрены наибольшие трудности процесса аудирования на английском языке. Обобщены этапы работы над текстом для аудирования и приведены образцы заданий до прослушивания, во время прослушивания и после прослушивания материала, задания для формирования лексических и грамматических навыков. Приведены примеры использования интернет-ресурсов на практических занятиях со студентами специальности «Пищевые технологии». Определены цели использования электронных ресурсов на практическом занятии по английскому языку, в частности, для развития аудирования, которое связано с другими видами речевой деятельности.

Ключевые слова:

специалист-випускник; самостоятельная работа; практическое занятие; аудирование; трудности процесса аудирования; интернет-ресурсы.

Resume:

Kryvonos Iryna. Use of Internet resources in the process of teaching English speech by listening to students of technical specialties at non-language HEIs.

The article considers the greatest difficulties in the process of listening in English. The stages of work on the text for listening are generalized and examples of listening tasks are given, during listening and after listening to the material, tasks for the formation of lexical and grammatical skills. The study gives examples of the use of Internet resources in practical classes with students of the specialty "Food Technologies". The purposes of using electronic resources at a practical lesson of the English language on the development of auditing, which is associated with other types of speech activity, are proposed.

Key words:

graduate specialist; independent work; practical lesson; listening; difficulties in the process of listening; Internet resources.

Постановка проблеми. Інтенсивне вивчення іноземної мови набуло особливої популярності в зв'язку з тим, що ритм нашого життя значно збільшився останніми роками й продовжує прискорюватись. З новим поколінням з'являються нові технології. Використання інформаційних технологій у процесі навчання іноземної мови має незаперечні переваги, оскільки навчальні матеріали подаються яскраво, інтерактивно, з різними функціями перегляду, містять ігровий складник. Сучасні студенти набагато краще за своїх викладачів володіють інформаційними технологіями та здатні отримувати доступ до будь-якої інформації за лічені хвилини. Отже, і знання вони бажають здобувати швидко й легко. Але, як відомо, іноземна мова вимагає активного, а не пасивного сприйняття. Вивчити будь-яку іноземну мову можна самостійно й інтенсивно, але це складно зробити, якщо бракує ланки, що організовує й спрямовує цей процес, – викладача, до якого можна звернутись за роз'ясненнями в складних питаннях.

Останніми роками в системі вищої освіти поширилась тенденція щодо перерозподілу навчального часу студента. З одного боку, усе більша увага акцентується на самостійній роботі, відповідно, кількість аудиторних занять скорочується, а з іншого – вимоги до якості

підготовки фахівця-випускника вищого навчального закладу зростають. Випускник будь-якого ВНЗ повинен володіти, як мінімум, однією іноземною мовою. При цьому до обов'язкових компетенцій входять уміння не тільки читати й перекладати зі словником тексти професійної спрямованості, а й продуктивно використовувати іноземну мову в усному спілкуванні. Так, наприклад, метою вивчення дисципліни «Іноземна (англійська мова) за фаховим спрямуванням» у бакалаврів спеціальності «Харчові технології» факультету агротехнологій та екології Таврійського державного агротехнологічного університету є «набуття студентами кваліфікації самостійного користувача на рівні "B2 – незалежний користувач"». Основними завданнями курсу є: «набуття навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, зумовленої потребами сфер майбутньої діяльності (особистої, публічної, професійної, освітньої) і вдосконалення вже набутих умінь з лексики та граматики через опрацювання новітньої автентичної інформації, продукування діалогічного й монологічного мовлення в межах побутової та загальноосвітньої тематики; переклад рідною мовою англійських текстів побутового характеру; анування текстів

загальноосвітнього й соціокультурного характеру рідною та іноземною мовами» [3, с. 3]. Одним з можливих способів досягнення поставлених завдань може стати методично обґрунтоване й технологічно забезпечене застосування інтернет-ресурсів як у процесі самостійної роботи, так і під час занять в аудиторії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам навчання англійської мови на слух присвячені праці багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема І. Гальперіна, І. Зимньої, Н. Складенко, Н. Гальської, О. Суздалевої, І. Малініної, L. Bachman, N. Brieger та інших.

Формулювання цілей статті. Метою нашого дослідження є узагальнення етапів роботи над текстом для аудіювання, аналіз застосування інтернет-ресурсів і з'ясування цілей їх використання на практичних заняттях у процесі навчання аудіювання студентів технічних спеціальностей. Під час роботи над статтею були використані теоретичні методи педагогічного дослідження – метод узагальнення й метод аналізу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Англійська мова в реальному житті виконує комунікативну функцію; під час практичного заняття й самостійної роботи вдома вона одночасно є і метою, і засобом навчання. У мережі Інтернет зберігається безліч мультимедійних файлів англійською мовою з навчальної, методичної, наукової інформації різної спрямованості, що дає змогу планувати аудиторні практичні заняття й позааудиторну роботу різного рівня, змісту, інтенсивності, організувати науково-дослідну діяльність, інтерактивні форми контролю (творчі проекти в рамках однієї дисципліни, міждисциплінарний проект, поточний контроль успішності, диспут, дискусія, мозковий штурм, ділові, рольові ігри, тренінги, презентації, комп'ютерні, віртуальні проекти тощо).

Найбільш складним у процесі оволодіння англійською мовою є, зазвичай, аудіювання, тобто сприйняття й розуміння усного мовлення на слух, оскільки воно передбачає подолання великої кількості труднощів, які зумовлені такими факторами, як смисловий зміст, джерела інформації, характер мовленнєвого матеріалу, умови подання, а також індивідуальні особливості як того, хто говорить (темп, манера мовлення, наявність акценту), так і слухача (його досвід аудіювання тощо). Але при цьому аудіювання – це потужний засіб навчання англійської мови, оскільки сприяє засвоєнню лексичного складу мови та його граматичної структури, дає змогу опанувати звуковий бік досліджуваної мови, її фонемний склад

та інтонацію (ритм, наголос, мелодію). Крім того, аудіювання є ефективним засобом навчання інших видів мовленнєвої діяльності: говоріння, читання й письма. Аудіювання не тільки прийом повідомлення, а й підготовка у внутрішньому мовленні відповідної реакції на почуте висловлювання. Аудіювання, поряд з говорінням, забезпечує можливість комунікації іноземною мовою. Отже, без набуття вміння аудіювання стає неможливим спілкування [4]. Сприйняття іноземної мови на слух – процес складний, що вимагає від студента максимальної уваги, а від викладача – послідовної підготовки до розвитку цього виду мовленнєвої діяльності. Тому необхідна методично правильна організація процесу навчання аудіювання.

Практика показує, що навіть люди, які достатньо вільно володіють мовою, відчують труднощі, коли слухають носіїв мови. Н. Гальська твердить: це пов'язано з тим, що сприйняття й розуміння усного мовлення є досить складною психічною діяльністю: пропускну спроможність звукового каналу значно менша за зоровий, слухова пам'ять у людей розвинена здебільше гірше, ніж зорова, а слухова рецепція одноразова й неповторна. І зазвичай слухачі, які спілкувались усно з викладачем нормативною літературною мовою, погано розуміють носіїв мови в природних умовах [1].

О. Суздалева визначає аудіювання як складний розумовий процес сприймання, розпізнавання й розуміння мовлення, що супроводжується активним переробленням отриманої інформації в її зв'язку з наявним в аудитора лінгвістичним і прагматичним досвідом та оцінкою інформації, що сприймається, у внутрішньому мовленні [6, с. 38]. На нашу думку, саме таке трактування аудіювання не лише відображає його діяльнісний характер, а й дає змогу розглядати цей вид мовленнєвої діяльності в професійно-орієнтованому аспекті, який у поєднанні з лінгвістичними й психологічними факторами забезпечує розуміння й усвідомлення почутого.

Вченими було доведено, що аудіювання – це активна діяльність, під час якої відбувається напружена робота всіх психічних і розумових процесів. Аудіювання тісно пов'язано з іншими видами мовленнєвої діяльності: аудіювання й читання спрямовані на сприйняття й смислового переробку інформації, і цим пояснюється спільність мовленнєвих механізмів, які обслуговують рецептивні види мовленнєвої діяльності. Аудіювання й говоріння являють собою дві сторони єдиного явища, так званого усного мовлення. Аудіювання – єдиний вид мовленнєвої діяльності, коли від слухачів майже нічого не залежить, оскільки мовленнєва форма й зміст задані ззовні тим, хто говорить. У реальній ситуації спілкування не можна

повторити те, що ми чуємо або слухаємо. Наприклад, мова викладача, лектора, розмова двох або більше співрозмовників, теле- і радіопередача, новини тощо.

Отже, можна дійти висновку, що навчити аудіювання важко, важче навіть, ніж інших видів мовленнєвої діяльності, оскільки, як зауважують викладачі-практики, робота над аудіюванням у самих студентів не викликає позитивних емоцій. Проте необхідність навчання аудіювання як окремого, самостійного виду зумовлена такими факторами: 1) через слух надходять зразки англійської мови, які, будучи еталонами, закладаються в довготривалу пам'ять і там зберігаються; 2) слухо-мово-моторні образи входять у всі види мовленнєвої діяльності і, відповідно, не можна навчити інших видів мовленнєвої діяльності без розвитку слухового аналізатора; 3) у слухача (студента) розвивається слуховий контроль, який є складником усіх видів мовленнєвої діяльності, тобто людина, коли говорить, пише або читає контролює себе через слух; 4) розвивається слухова пам'ять, без якої неможлива успішна навчальна діяльність (оскільки йдеться про організацію навчально-виховного процесу) і неможливо, зокрема, опанувати англійську мову [5].

У методиці навчання іноземних мов визначено такі етапи роботи над текстом для

аудіювання: установчий (передтекстовий), супровідний (текстовий) і післятекстовий або, іншими словами, завдання перед прослуховуванням, під час прослуховування й після прослуховування. Узагальнивши всі труднощі в роботі з аудіоматеріалами, ми пропонуємо скористатись такими практичними порадами. У роботі зі студентами технічних спеціальностей першим кроком на етапі «перед прослуховуванням» доречна вступна бесіда, зазвичай, у режимі «викладач-студенти» для виявлення фонових знань останніх. Іноді доцільно вступну бесіду подавати як прогноз можливого змісту тексту, використовуючи заголовок тексту для аудіювання, його перші речення; надання різних передтекстових опор (вербальних: ключові слова на дошці, початки речень, план, питання; візуальних (невербальних): картинки, карти, схеми, діаграми тощо). Наступний етап дуже дієвий у групі студентів: усунення труднощів (мовленнєвих: фонетико-лексико-граматичних і змістовних) цього тексту, роз'яснення складних моментів у тексті для прослуховування.

Ми пропонуємо нашим студентам різні типи завдань для набуття ними лексичних і граматичних навичок, які також використовуємо на стадії перед прослуховуванням (табл. 1):

Таблиця 1

Зразки типів завдань для набуття лексичних і граматичних навичок

Зразки типів завдань для набуття лексичних навичок	Зразки типів завдань для набуття граматичних навичок
<ul style="list-style-type: none"> – поєднати слова (синоніми, антоніми); – дібрати синоніми або / та антоніми; – утворити спільнокореневі слова; – дати пояснення або визначення слова; – доповнити речення поданим новим словом, однокореневим або з зі словотвірного ланцюжка; – скласти монолог / діалог за пропонованою темою, використовуючи нові слова, вирази, форми слів тощо. 	<ul style="list-style-type: none"> – вибрати слово / частину речення, змінюючи які, утворити правильну граматичну форму, що ілюструє певне граматичне явище; – доповнити речення поданими словами з таблиці або словами, які виділені в контексті, і утворити певну граматичну форму; – використовуючи правильну форму дієслова, ступінь порівняння прикметників, прислівник, займенник, артикль та інші граматичні явища, заповнити пропуски в реченнях, висловлюваннях тощо. – пояснити вживання виділених слів / словосполучень з певними вивченими граматичними формами в запропонованому тексті тощо.

На стадії *прослуховування* студенти чують матеріал декілька разів. Перший раз прослуховування має ознайомлювальний характер – під час нього відбувається розуміння загального змісту матеріалу; другий раз студенти прослуховують текст для більш детального його вивчення та розуміння подробиць прослуханого. У реальному житті вони прослуховують інформацію з певною метою, для розуміння основного змісту матеріалу, вибіркового розуміння необхідної

інформації або відносно повного розуміння почутого. Завдання на розуміння основного змісту прослуханого матеріалу розвивають уміння визначати тему або проблему почутого, виділяти основну інформацію від другорядної або узагальнювати фактичну інформацію почутого після першого прослуховування. Виконуючи завдання на відносно повне й докладне розуміння змісту почутого матеріалу, студенти розвивають навички вилучати головну інформацію з контексту, відокремлювати

головне від другорядного, виділяти факти відносно запропонованих питань і тверджень щодо змісту почутого. Студенти отримують такі завдання: прослухати текст і визначити місцезнаходження, мовленнєву ситуацію, родинні зв'язки учасників бесіди або проблемні питання почутого; визначити помилки в поданій текстовій інформації, порівняно з почутою; заповнити пропуски в тексті, таблицю детальною інформацією; порівняти почуте з побаченим (пропонуємо картинку, фото); підтвердити чи спростувати інформацію, подану в твердженнях, відповідно до змісту почутого матеріалу тощо.

Після прослуховування матеріалу студенти отримують такі завдання на більш детальне розуміння його змісту: обговорити зміст усно, у монологічному чи діалогічному мовленні, письмово висловити свою думку, оцінку, висунути ідеї щодо розв'язання почутих проблем, надати пропозиції та рекомендації тощо.

Виходячи зі специфіки аудіювання як одного з найбільш складних видів мовленнєвої діяльності, вважаємо за доцільне схарактеризувати пов'язані з ним труднощі й вказати шляхи їх успішного подолання, запропоновані в працях Л. Зайцевої [2]:

1. Труднощі, пов'язані з мовленнєвим аспектом: а) труднощі, пов'язані з особливостями акту слухання й мовленнєвої діяльності слухача (широке коло тем, багатий мовленнєвий матеріал, більш швидкий темп мовлення носіїв мови). б) труднощі, пов'язані з особливостями мовлення носіїв мови (невідповідність матеріалів багатьом УМК критеріям автентичності; відмінності між розмовним і писемним мовленням, автентичними й навчальними текстами, між фамільярним і літературним стилями).

2. Труднощі, пов'язані з культурою країни – труднощі, пов'язані з соціолінгвістичним і соціокультурним компонентом комунікативної компетенції (мова є феноменом певної цивілізації, а тому повинна вивчатись у контексті цієї цивілізації).

Навчитися чути й розуміти мовлення носія мови, прагнення вдосконалювати мовленнєві вміння безпосередньо пов'язані з самостійною роботою студента під час аудіювання. Завдання викладача полягає в тому, щоб звернути увагу студента на найбільш цікавий і потрібний йому, як майбутньому фахівцеві, автентичний матеріал, що сприятиме підвищенню пізнавального інтересу студентів, мотивації до вивчення іноземної мови. You Tube, Learn American English online, British Council, BBC English, SMRT Canadian College, National Geographic, BBC Student News та інші

пропонують широкий спектр навчальних аудіо- та відеоматеріалів: новини, реклама, життєві ситуації. Максимально наближене до реальності мовленнєве середовище у відеороликах – один з головних складників успішного оволодіння англійською мовою.

Ми погоджуємось з багатьма фахівцями, які твердять, що Інтернет надає такі можливості для навчання: організація та планування процесу навчання; пошук потрібної інформації як для викладача, так і для студента; підбір текстів для студентів з різним рівнем володіння англійською мовою, що дає змогу не тільки інтенсифікувати навчально-виховний процес, а й використовувати особистісно-орієнтований підхід, а це загалом дасть змогу забезпечити рівень володіння англійською мовою, який відповідає сучасним запитам суспільства. З огляду на це, використання Інтернету в системі навчання англійської мови, з погляду методики викладання, є актуальним і забезпечує сьогодні найбільш ефективний розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності, зокрема й аудіювання.

Завдяки появі освітніх інтернет-ресурсів більш докладне (а отже, трудомістке) опрацювання тексту можна здійснювати в аудиторії і вдома, повторно прослуховуючи його й виконуючи різні текстові завдання. Так, наприклад, освітній ресурс <http://www.esl-lab.com> є прекрасним засобом для розвитку навичок аудіювання на практичних заняттях і вдома. Randall's ESL Cyber Listening Lab пропонує велику базу щоденних бесід дорослими й дитячими голосами, лекцій, інтерв'ю та розмов для підготовки навіть до тестів TOEFL/TOEIC, за різними рівнями складності, за загальною, побутовою, академічною тематикою. Автори сайту пропонують свої підказки щодо навчання: встановити реальні цілі; вчитися добре й розуміти, що оволодіти мовою за 30 днів неможливо; використовувати гарний словник зі зразками речень і важливих слів; створити навчальну групу з кількома людьми, щоб тренувати свої навички, а також бути терплячими. Згаданий ресурс не вимагає обов'язкової реєстрації, але зареєстровані користувачі мають ряд переваг: вони можуть пройти тест на визначення свого рівня сформованості навички аудіювання й мати збережену історію пройдених тестів і отриманих результатів. Цей ресурс, розвиваючи навички аудіювання, водночас тренує писемне мовлення і, крім того, є прекрасним засобом роботи з лексикою й розширення словникового запасу. При цьому тексти, що використовуються, – автентичні й сучасні, що особливо імпонує студентам, оскільки їм подобається працювати з матеріалом, який нині активно обговорюється.

Наведемо приклад використання цього інтернет-ресурсу на консультаційному занятті зі студентами спеціальності «Харчові технології» (щотижневі консультації викладачі нашої кафедри проводять для студентів, які прагнуть додатково вивчати матеріал або не встигають опанувати матеріал під час практичних занять тощо). Так, відповідно до робочої програми дисципліни, на одному з практичних занять розглядалась тема «Здоровий спосіб життя». Студентам пропонувалось удома на згаданому вище сайті вибрати з розділу «General Listening Quizzes» тему «A Healthy Lifestyle» (рівень складності – середній) і виконати всі завдання перед прослуховуванням і після прослуховування розмови чоловіка та жінки про їхній здоровий спосіб життя: завдання на множинний вибір, заповнення пропусків, визначення правильного твердження, написання відгуку та викладення власних думок відповідно до теми. На консультаційному занятті ми перевірили знову розуміння цієї розмови, але з роз'ясненням лексико-граматичних кліше та правил. Результати були кращими, ніж на попередньому пробному прослуховуванні, без виконання контекстних завдань; тема заняття також була опрацьована краще завдяки використанню цього інтернет-ресурсу.

Іншим ресурсом для використання, а саме – для навчання англійської мови на слух – є: <http://learnenglish.britishcouncil.org/en/listening-skills-practice>. Він допомагає покращити вміння слухати, необхідні для навчання або роботи. Сайт пропонує відео- та аудіоматеріали різних рівнів. Спочатку необхідно самостійно обрати рівень або пройти тест на визначення рівня володіння мовою. Автори сайту надають допомогу та поради щодо всіх типів тестів та іспитів з прослуховування, пояснюють, що можна потрібно зробити перед початком іспиту та під час іспиту, щоб отримати найвищі оцінки. Наші поради з авторами збігаються: тексти бажано слухати двічі, але спочатку ретельно прочитати завдання, зрозуміти завдання й намагатись прогнозувати; фактична частина прослуховування тестів здебільшого дуже коротка, тому слід зосередитись лише на іспиті, завданні; важливими є контекст, орфографія, цифри, дати й час, події, інтонація та емоції, думки; слід слухати все уважно.

Узагальнивши викладений вище матеріал, ми визначили такі цілі використання електронних

ресурсів на практичному занятті з англійської мови, зокрема для розвитку одного з видів мовленнєвої діяльності – аудіювання, який тісно пов'язаний також з іншими видами: 1. Створювати умови для розвитку мовленнєвої компетенції через оволодіння новими мовленнєвими засобами за допомогою інтернет-ресурсів. 2. Створювати умови для розвитку мовленнєвої компетенції через удосконалення навичок аудіювання та інших видів мовленнєвої діяльності: читання, говоріння, письма за допомогою інтернет-ресурсів. 3. Створювати умови для розвитку соціокультурної компетенції через ознайомлення студентів з реаліями англійських країн, представлених в автентичних джерелах. 4. Створювати умови для розвитку компенсаторної компетенції через проектну діяльність, розвиток мовленнєвих умінь студентів з опорою на матеріали інтернет-сайтів. 5. Створювати умови для розвитку навчально-пізнавальної компетенції через удосконалення загальних і спеціальних навчальних умінь, ознайомлення студентів зі способами самостійної роботи в процесі вивчення мови й англійської культури, використання інтернет-технологій на практичному занятті й у позааудиторній діяльності. 6. Створювати умови для розвитку таких якостей, як культура аудіювання та спілкування, вміння працювати в групі, розвиток здатності й готовності до самостійного вивчення іноземної мови, до подальшої самоосвіти в різних сферах знання за допомогою електронних ресурсів, набуття досвіду творчої діяльності.

Висновки. На жаль, здебільшого у ВНЗ на вивчення іноземної мови надається лише дві години на тиждень. У межах цього часу викладачу не завжди вдається приділяти достатню увагу аудіюванню, а використовувати наявні методики навчання сприйняття іноземної мови на слух і поготів, оскільки вони розраховані на іншу кількість годин і на інший контингент студентів.

Перспективи подальших досліджень і поглиблених пошуків у цьому напрямі ми вбачаємо у вивченні труднощів, що виникають у студентів технічних спеціальностей під час аудіювання, і в розробленні комплексу вправ, спрямованих на більш ефективний розвиток окремих механізмів сприйняття студентами іноземної мови на слух.

Список використаних джерел

1. Гальскова Н. Д. Современная методика обучения иностранным языкам: пособие для учителя. 3-е изд., перераб. и доп. Москва: АРКТИ, 2004. 192 с.
2. Зайцева Л. А. Требования к аудитивному материалу, содержащему неизученную лексику. *Иностранные языки в школе*. 1998. № 3. URL: <http://freepapers.ru/3/ispolzovaniya-autentichnyh->

References

1. Kryvonos, I.A. (2017). *Work program of the academic discipline "Foreign Language (for professional orientation)" (English) for applicants of the higher education "Bachelor" in specialty 181 "Food Technologies"*. Melitopol: TSATU. [in Ukrainian]
2. Malinina, I.A. (2012). Use of second generation Web 2.0 Internet resources in teaching listening. *Molodoi*

- materialov-v-processe/231376.1595412.list5.html (дата обращения: 26. 05. 2018).
3. Кривонос І. А. Робоча програма навчальної дисципліни «Іноземна мова (за фаховим спрямуванням)» (англійська) для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 181 «Харчові технології». Мелітополь: ТДАТУ, 2017. 16 с.
 4. Малинина И. А. Использование Интернет-ресурсов второго поколения Web 2.0 в обучении аудированию. *Молодой ученый*. 2012. № 11. С. 446–448. URL: <https://moluch.ru/archive/46/5668/> (дата обращения: 26. 05. 2018).
 5. Полат Е. С. Интернет на уроках иностранного языка. *Иностранные языки в школе*. 2001. URL: <http://distant.ioso.ru/library/publication/3.htm> (дата обращения: 26. 05. 2018).
 6. Суздалева Е. С. Формирование умений аудирования лекций медико-биологического профиля при обучении студентов-иностранцев на среднем этапе: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Гос. ин-т рус. яз. им. А. С. Пушкина. Москва, 1998. 297 с.
 7. *uchenyi*, 11, 446–448. Retrieved from: <https://moluch.ru/archive/46/5668/> (data obrashcheniya: 26.05.2018). [in Russian]
 3. Galskova, N. D. (2004). *Modern methods of teaching foreign languages: teacher's book. 3rd ed.* Moscow: ARKTY. [in Russian]
 4. Suzdaleva, E.S. (1998). *Formation of the skills of listening to medical and biological lectures during the training of foreign students at the middle stage: author's abstract.* Gos. un-t rus. yaz. im. A.S. Pushkina. Moscow. [in Russian]
 5. Polat, E. S. (2001). *Internet in foreign language lessons.* Retrieved from: <http://distant.ioso.ru/library/publication/3.htm> (data obrashcheniya: 26.05.2018). [in Russian]
 6. Zaitseva, L. A. (1998). Requirements for auditory material containing unexplained vocabulary. *Inostrannyye yazyki v shkole*, 3. Retrieved from: <http://freepapers.ru/3/ispolzovaniya-autentichnyh-materialov-v-processe/231376.1595412.list5.html> (data obrashcheniya: 26.05.2018). [in Russian]

Рецензент: д.пед.н., професор Павленко А.І.

Відомості про автора:

Кривонос Ірина Анатоліївна

iryna.a.krivonos@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет
пр. Б. Хмельницького, 18, м. Мелітополь,
Запорозька обл., 72310, Україна

doi: 10.7905/nvmdpu.v0i20.2466

*Матеріал надійшов до редакції 06. 06. 2018 р.
Прийнято до друку 21. 06. 2018 р.*

Information about the author:

Kryvonos Iryna Anatoliivna

iryna.a.krivonos@gmail.com

Tavria State Agrotechnological University
18 B. Khmelnytskyi Ave., Melitopol,
Zaporizhzhia region, 72310, Ukraine

doi: 10.7905/nvmdpu.v0i20.2466

*Received at the editorial office 06. 06. 2018.
Accepted for publishing 21. 06. 2018.*